

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 3780.

Prea onorațiilor protopresbiteri și onorațiilor preoți din diecesa Aradului.

Apropiindu-se 1 Septembrie cal. n. timpul începerii prelegerilor, în toate școlile noastre confessionale, ne vedem îndemnați a reaminti onoratei noastre preoțimi și la acesta ocaziune, că una dintre principalele ei detorințe este și învățătura seu luminarea poporului, după zisa Mântuitorului: „*Mergând învățați toate poporale;*“ cum și ca împlinirea acestei mari detorințe începe cu introducerea tinerimei în școlă; de aceea venim și astădată a îndemna preonorata noastră preoțime la împlinirea acestei mari detorințe cu totă conșciențiositatea.

Chiar și dacă s. biserică, n'ar fi impus onoratei preoțimi asemenea mare detorință, încă și atunci ar trebui se lucre din toate puterile la învățarea și luminarea poporului, știut fiind, că luminarea și cultivarea poporului este o indispensabilă condițiune a conservării, a esistenței și a viitoriului lui, și al nostru.

Dacă astăzi toate poporale din patrie se întrec la învățatură și cultură, pe toate terenele, cu atât mai mult trebuie se facă acesta și poporul nostru, carele din cauza vitregității timpurilor, până acum n'a potut ținea pas seu concurență cu celelalte poporale conlocuitoare.

Și cine se îndemne și să sfatue; cine altul să ajute, să sprigine și să conducă poporul nostru și la asemenea nisuință nobilă, decât preoțimea lui de sus până jos. Acea preoțime, care tot-deuna a fost sfătuitoarea, luminătoarea și conducătoarea lui; care între toate împrejurările trecutului bune și rele, a împărțit bucuria și durerea cu poporul, și a carei sorțe a fost totdeuna și este și astăzi strêns legată de sorțea poporului.

Din acestea învederând, că învățătura și luminarea poporului este nu numai interesul acestuia,

dar și interesul bisericei noastre naționale și al preoțimei noastre de sus până jos, cum și că a preoțimei este detorința, a conduce pre popor la învățatură și lumină: urmază, că fie-carele preot în cercul seu de activitate, și toți împreună, să-și pună toate silințele întru împlinirea marei detorințe a învățării și luminării poporului nostru.

Și cum, și de unde să începem acesta mai cu bun succes, decât de acolo, de unde încep și alte poporale mai înaintate, adeca, dela tinerimea poporului, florea și speranța viitoriului nostru, facând ca ea să se introducă în școlă la timp, și să o cerceteze regulat, apoi și îngrijind ca să progreseze cât mai mult, pentru-că după ieșirea din anii școlii să se potă continua învățarea și luminarea ei în Dumineci și sêrbători, și mai cu bun succes.

În convingere că mai ales în grava situațiune de astăzi, când pre lângă indiferentismul religios, se mai lațesc și alte învățături stricăciöse între ômeni, și onorata noastră preoțime va înțelege, că asemenea rele tind și la stricarea poporului și a bisericei; și în convingere că atari rele, numai prin bunacreștere a tinerimei și prin luminarea celor adulți, în direcțiune religioasă, să pot delătura: provocăm pre toți onorații nostri preoți, să-și pună toate silințele la bunăcreșterea tinerimei și la luminarea poporului nostru, și așa chiar acum la începerea prelegerilor școlare, să facă tot posibilul, ca învățământul poporal să-se începă în totă regula, ca se producă succese tot mai îmbucurătoare.

Pentru înlesnirea modului de procedere aflăm de bine a repeți și astă-dată cele recomandate prin pastorală noastră din 1 August 1896, Nr. 4186, și anume:

1. Conform dispușețiunilor din „normele pentru administrarea învățământului“ să se facă de timpuriu conscrierea tuturor pruncilor de școlă dela 6—12 ani, îndetorați a cerceta școlă de toate ȃilele, și a celor dela 12—15 ani, îndetorați a cerceta școlă de repetițiune; er părinții, seu tutorii acelor prunci să fie părintesce sfătuiți și admoniați, dela ȃiua începerei

prelegerilor încolo, a-și trimite pruncii lor regulat la școlă.

2. Pe ziua de 1 Septemvre a. c. nou, toate edificiile de școlă se fie bine grigite, și provădute cu toate cele trebuincioase, precum; scaune, mese, table, mape, globuri și altele, pentru ca pre atunci să se pótă începe prelegerile fără impedecare.

3. Preoții primesc însărcinare: că în Dumineca, ori sərbătorea, ce premerge începerii prelegerilor, după finirea servițiului divin în biserică, se cuvinteze poporului despre folosul învățământului, în sensul celor aici espuse. După cuvântare, îmbrăcați în ornat bisericesc se mérgă la școlă dimpreună cu poporul, unde vor face sântirea apei și a școlei.

4. Preoții primesc însărcinare: ca în săptămâna primă a începerii prelegerilor se cerceteze în totă ziua școlă câte odată, pentru a să incredința: dacă învățătorii țin regulat órele de prelegere, și dacă pruncii îndetorați au început a cerceta prelegerile. Dacă vor observa, că careva dintre prunci încă n'ar fi început a cerceta prelegerile, atunci preoții, ori vor chiama la sine pre părinții acelora, ori vor merge pre la casele lor — ceea ce póte face preotul în interesul învățământului — și vor întreba pre acei părinți de causele, din cari fii lor n'au cercetat prelegerile, și observând că acele cause n'ar fi motivate — și că acei părinți din nepăsare și renitență rețin pre fiii lor dela școlă; să-i sfătuiască părintește a-și trimite pre fii lor la școlă, aretându-li folósele școlei, și urmările cele triste ale ne'nvățătorei, ér dacă nici după acésta sfătuire n'ar urma a trimite pre fii lor la școlă, atunci să-i citeze înainte comisiunii școlari, și să-i sfătuiască de nou, pre lângă acea admonițiune, că dacă nu vor asculta, vor fi arétați diregătoriei politice spre a-i constrânge prin pedepse la împlinirea acelei detorințe a lor.

5. Preoții vor repeți a cerceta școla și în a dóua săptămână după începerea prelegerilor, și dacă vor observa, că careva părinți nici după cele dóue admonițiuni din punctul precedente, nu ar trimite pre fii lor la școlă; atunci cerénd dela învățătoriu consemnarea acelora, compunéndă după §. 15, din „norme,” în conțelegere cu comisiunea școlară, o va transpune antistiei comunale, și va stărui pentru constrângerea acelor părinți, la trimiterea fiilor lor la școlă.

6. Tot asemenea vor purcede preoții în conțelegere cu comisiunile școlare — și în a treia și a patra săptămână, și mai departe, până când vor face, ca toți pruncii apți de școlă, să cerceteze prelegerile regulat. Tóte cele de până aici, au să se înțelégă și pentru pruncii dela 12—15 ani, adecă, pentru școlă de repetițiune.

7. Unde numărul pruncilor de școlă ar fi mult mai mare de 80, maximul prescriș pentru o școlă, acolo preotul cu comitetul parochial și alți fruntași ai poporului, să stăruié din tóte puterile, ca să se mai înființeze o școlă, capacitând poporul despre ne-

prețuitele folóse ale învățătorii și convingéndu-l că școlă e calea pre care putem ajunge și noi, mai secur la bine și fericire.

8. Preoții vor stărui cu deadinsul, ca chiar și școlele cu un învățătoriu, se aibă 6 clase séu despărțeminte, și să se propună tóte obiectele, precum prescrie planul de învățământ, nu numai ca să corespundă scopului; dar și pentru-că sutele de prunci, cari doresc a merge și la școlele superióre din orașe, să nu fie siliți a intra éráși în școlă elementară din oraș, ci deadreptul în școlele medii, gimnășii séu reale, prin ce s'ar cruța părinților spese de deci de mii floreni, precum și grija ce o au părinții, când i-și instrăinează pruncii în cea mai fragetă etate.

9. Preoții vor îngriji și de ameliorarea dotațiunei învățătorilor, cum și de regulata plătire acelei dotațiuni, pentru-că așa și învățătorii să se pótă dedica cu tot deadinsul frumósei lor chiamări, cum și, ca și dênșii să-și pótă creșce familiile cum cere spiritul timpului de ađi, éráși în interesul nostru comun.

10. După-ce astfel să va fi regulat cercetarea școlei, urméză a să face îngrigire pentru cărțile de școlă, fără care nu póte progresa învățământul. Părinții pruncilor cu dare de mână să se îndemne a procura înșii acelea, cumpărându-le ei de a dreptul, ori predând prețul lor preotului séu învățătorului, ca să-li procure dênșii; ér pentru pruncii cei sêraci și fără de mijlóce, să recomândă procurarea acelor cărți prin comitetul parochial, din fondul școlariu ori din casa bisericei.

După acestea mai amintind încă odată, că acésta este chiamarea și detorința nóstră cardinală, și că este timpul suprem, să ne cugetăm cu toții tot mai mult și mai serios, la împlinirea acestei datorințe, dela care depinde viitoriul credinciosilor nostri, viitoriul bisericei, și viitoriul nostru, asecurám pre onorata nóstră preoțiime și învățătorime, că noi vom fi cu mare atențiune și asupra acelora cari știu aprețuii vócea timpului, arétată lor și prin șirele acestea, cum și asupra acelora, ce n'ar considera acestea, și nu vom întrelăsa a remunera după putință servițiile preoților și învățătorilor, cari să vor distinge întru promovarea învățământului.

În fine pofind și pre p. t. protopresbiterii nostrii a îndemna și din parte-le, împlinirea celor aici espuse, precum și a controla preoțiimea și învățătorimea submanuată întru împlinirea detorințelor lor, cu binecuvântare archierescă am rémas

A r a d, 1. August, 1897.

Al vostru tuturor

de binevoitoriu:

Ioan Meșianu, m. p.
Episcopul Aradului.

Pentru apărarea confesiunii.

III.

Voind și lucrând cu totă puterea pentru apărarea și întărirea confesiunii și bisericii noastre naționale, avem după modul cum împarte statutul nostru organic agendele bisericesti, două direcțiuni și anume: terenul curat spiritual rezervat după dreptul canonic al bisericii noastre ierarhiei, și terenul administrațiunii bisericesti, școlare și fundamentale, teren pe care-l lucrăm împreună preoțimea și poporul credincios.

Pe terenul curat spiritual, cât și pe cel al administrațiunii, în situațiunea grea în care ne găsim, datorință avem a lucra în măsură mai mare decât ce am putut face acésta până acum pentru întărirea spiritului confesional astfel, ca dîlnic să ne putem prezenta în lăuntru și în afară de o putere, de carea noi înși-ne și lumea din afară să țină cont între toate împrejurările. Spre scopul acesta este de lipsă, ca în cultul divin să punem tot mai mare pond pe susținerea și alimentarea datinelor religioase și prin o demnă executare a frumosului cult al bisericii ortodoxe să alimentăm în măsură tot mai mare simțul de pietate creștină al poporului, ér prin predici corăspundătoare să ținem cont de trebuințele poporului astfel, ca învățând poporul cuvântul descoperit al lui D-zeu, să-l facem tot în măsură mai mare capabil a lupta cu situațiunea grea a timpului. În acelaș timp datorință avem, ca în toate acțiunile noastre tot ceea-ce lucrăm, să facem cu un plan solidar și unitar, precum o cere acésta dela noi faptul, că servim unuia și aceluiaș altar al Domnului. Să nu ne lăsăm nici odată conduși sau seduși de curente, cari vin și să trec, ci să avem în vedere numai și numai interesele mari a-le bisericii.

Terenul administrațiunii bisericesti să-l folosim așa precum a fost intențiunea fericitilor noștri înaintași, de a fi și a deveni preoți și mireni de o potrivă, o inimă și un gând întru promovarea intereselor mari a-le bisericii.

Lucrăm de aprópe 30 de ani pe terenul administrațiunii bisericesti, școlare și fundamentale. În acest timp corporațiunile noastre administrative au săvîrșit însemnate lucrări pentru înaintarea poporului. N'am ajuns însă nici decât aceea stare dorită, de a fi făcut, și de a fi putut face totul. Acésta, precum înțelegem noi lucrul, provine cu deosebire din împrejurarea, că în corporațiunile noastre bisericesti, pe de o parte am luptat mult cu greutățile începutului, ér pe de altă parte, am întâmpinat câte odată între noi, și respective între factorii chemați la lucru în reprezentanța poporului unele scăderi, cari ne-au împiedecat dela o lucrare mai succésă. În timpul din urmă am vădut adecă pe alocuria ridicându-se glasu, cari sub masca de mare interes pentru biserică, s'au încercat a produce în opinia publică a poporului idei greșite și false, că ómenii puși în fruntea

eparhiilor și respective a bisericii, n'ar fi făcut totul pentru promovarea intereselor bisericii. Faptele și rezultatele obținute negreșit constatá cu multă elocință contrariul. Faptele săvîrșite dela introducerea statutului organic incóce, constatá că în întréga metropoliá s'a făcut însemnate progrese. Cu toate acestea, simțim astăzi mai mult decât ori-când necesitatea de a se face mai mult, și pe de altă parte avem și încrederea, că bărbații puși în fruntea bisericii lucrédă cu totă puterea în acésta direcțiune, credem cu destul sporiu între împrejurările, cari ne găsim. Luptă însă acești ómeni din nefericire cu idei, cari se propagă în popor în mod neiertat, de ómeni cari se conduc de vederi și interese momentane. În fața acestor idei negreșit o trebuință dîlnică este astăzi, ca astfel de idei să afle combatenți, ca ele să nu împiedece mersul natural spre progres al organismului bisericii noastre naționale. Sarcina în punctul acesta cade pe umerii corporațiunilor superioare bisericesti și ai presei, și constatám cu bucurie, că atât presa noastră serioasă, cât și corporațiunile superioare bisericesti în punctul acesta își fac datorința cu deplină consciență. Dacă în fața faptului acestuia se va mai adauge și o procedură unitară, atunci negreșit idei greșite propagate de ómeni, cari nu voiesc să vadă adevérul vor avé tot mai puțină trecere la popor, și mai curénd sau mai târziu silite vor fi să-și caute norocul aiurea.

Timpul și situațiunea în cari ne găsim, fiind din cele mai grele, reclamează negreșit dela toți deopotrivă o judecată cât mai nepreocupată și mai obiectivă, atunci când ne pronunțám în afacerile, cari privesc biserică, un lucru de care este lipsă mai cu samă în parohie unde s'a întâmpnat câte odată, ca ómeni fruntași să se retragă de a participa la afacerile bisericesti din motivul, că unii și alți nechemați, preocupați s'au seduși de idei streine de biserică, îi împiedecau în lucrare. O astfel de retragere este negreșit în dauna bisericii, și ca casuri de acésta natură să nu se repetescă în biserică, sunt de lipsă două lucruri și anume îngrijirea din partea ierarhiei, ca fruntașii poporului să se inspire în măsură tot mai mare de idealurile bisericii, și de interesele ce le are poporul întreg pentru înflorirea bisericii, și în acelaș timp o controlă cât mai minuțioasă a lucrărilor corporațiunilor bisericesti subalterne.

Predică

la Adormirea Preacuratei (15 August).

„Adevérat, fericiti sunt cei ce ascultá cuvântul lui Dumnedeu, și îl pădesc pre densusul“. Luca cap 11 v. 28.

Ce mângăere! Ce bucurie nespúsá dreptcredincioșilor Creștini, au trebuit să sêmtá poporul Israiltenesc? Când profetul Moise însuflețit de Duhul sânt au grăit:

„Să ea aminte și ceriul la cuvântul lui Dumnezeu, carele să va descoperi prin gura lui, și se aștepte ómenii răspunsul lui, precum așteptă să cadă rouă, și plõe pre pământul însetat“.

Și intru adevăr, poporul lui Istrail ascultând cuvântul lui Dumnezeu, și pășindul, Minunat au crescut și au sporit intru tóte; — cât nic' un popor nu se putea măsura cu dñsul în zilele lui Moise, Isus Navi, și a împăraților David și Solomon.

Érá părăsind cuvântul lui Dumnezeu, și nepășindul sau uscat ca érba, și au cădút la pământ, și au fost căleat de Haldei, și duși în robia Vavilonului 70 de ani, din carea numai după ce sau pocăit, érá sau mântuit.

Inșă curând uitând certarea lui Dumnezeu de mai nainte, și părăsind de nou cuvântul lui Dumnezeu, sau despărțit în eresuri și secte, precum: în farisei, saducheii. Eseni ș. a. și așa în scurt timp am ajuns la cócere, făcându-se vrednici de secerișul mâniei lui Dumnezeu.

Ci Dumnezeu bogat fiind intru milă, au trimis atuncea în lume pre cuvântul cel viu pre cuvântul său cel întonat, pre unul născut fiul său Domnul nostru Isus Christos, ca se lumineze pre tot omul ce vine în lume, cu lumina cunoștinței și a bunei credințe.

Dar poporul cel înderetnic alui Istrail, nu numai că nu au ascultat, și nu au primit pre cuvântul cel intrupat a lui Dumnezeu; ci încă lau restignit, și lau omorít cu mórtea cea mai amară pre lemnul crucii. Pentru aceia Dumnezeu au scos din rēdăcină seminția cea rea, și nemulțemítóre a lui Istrail — și prin Tit împăratul roman au ars, și au surpat Cetatea lor Ierusalimul — au tăét și au resúrat peste fața pământului, pre cei ce nau ascultat și n'au primit cuvântul lui Dumnezeu. . . . „Érá că țil' au primit pre dñsul, le au dat lor putere ca se fie fii lui Dumnezeu.“ Ioan c. 1. v. 12.

Și după însuși cuvântul Mântuitorului Christos în Evangelia de astăzi: „Fericiti sunt cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu, și'l pădesc pre dñsul.“ Adevărat fericit ar fi némul creștinesc de ar pădi cuvântul lui Dumnezeu, învățatura cea Mântuítóre a lui Christos curată, și nesticată; însă diavolul cel ubitoriu de reutate, și de desbinări, au sporit și au înmulțit neghină printre grēul cel curat al cuvântului lui Dumnezeu așa; cât încă în cele dintâi 8 vécuri după Christos, lumea creștină era plină de Arieni, Machedoneni, Nestorieni, Donatisci, Monotoliți ș. a. tot asemenea atâța contrari cuvântului lui Dumnezeu, cu sute de mii pre lângă dñsii, spre a cărora îndreptare sântii părinți în 7 sobóre de a tótă lumea au fost adunați; totuși nu sau îndreptat, și nu sau întors toți la adevărat cuvântul lui Dumnezeu, la dreptcredincioșă biserică; ci au rémas fórte mulți pre lângă scornirile și fabulele cele hulítóre de cuvântul lui Dumnezeu.

Pentru aceia Dumnezeu au trimis asupra creștinilor de atuncea felurite pedepse goniri și munci; érá mai pre urmă pre Vandali, Avari, Huni, Tataři, Persi Turci și alte popóre cumplite și Varvare, cari cu foc și cu sabie au

perdut milióne de creștini, pentru că nu au ascultat și nu au păzit cuvântul lui Dumnezeu.

Dară Veniți dreptcredincioșilor Crestini! Veniți să privim pușintel la Creștinii de astăzi — și se vedem, óre ascultă, și păzesc ei cuvântul lui Dumnezeu? ca se pótă fi fericiți după cum dice: Mântuitorul Christos în sânta Evangelie de astăzi.

Cuvântul lui Dumnezeu dice: 1. „Să iubesci pre Domnul Dumnezeul tēu cutótă inima ta, și cutót sufletul tēu, și cutótă virtutea ta“. Mat. c. 22 v. 37.

Auđi însă colo! Că pruncii hulesc și sudue astăzi numele lui Dumnezeu! Érá cei mari au luat cunoștințe despre lucrurile sfințite, numai ca se injure și se le defaime cu cuvintele mai hulítóre.

2. Cuvântul lui Dumnezeu dice: Să iubesci pre deaprópele tēu, ca însuși pretine. Mat. c. 22 v. 39.

Inșă că vedeți dreptcredincioșilor Crestini! Câți frați de un tată, și de o mamă se iubesc adevărat? Câți vecini viețuesc în pace adevărat creștinescă? Deu! așa frați, așa vecini sunt fórte rari în timpurile nóstre, și îi vine omului iubitori de pace, ca mai bine se fie departe! departe! de noi, de cât se fie deaprópele nostru; de órece în loc de dragoste, în loc de voire de bine, și de dreptate domnesce între noi ura, pisma, voirea de réu, și înșelăciune — în loc de voire de bine, clevetirea, și hula deaprópelui, în cât trebuie omul se suspine cu profetul ce dice: „Cinemi va da mie ca se mă înstreineđi de ómenii mei în loc pusti, și se plâng điaua și nóptea pécatele poporului meu“.

Și decă aceste dóuă cuvinte a lui Dumnezeu, aceste dóuă porunci, iubirea de Dumnezeu, și deaprópelui nostru așa de puțin se pădesc și se ascultă de creștinii de astăzi, ce bine putem astepta? sau cu ce ne putem îndrepta înaintea lui Dumnezeu? au dórá prin credințe ne vom mântui? O! acest dar Dumnezeesc la noi e fără vieță și fără putere!

„Stremoșii noștrii fiind întăriți prin credințe au învins năvălirile varvarilor au scăpat de ascuțitul sabiei, au fost tari în reshóe, au învins puterea focului“. Și mai bucurosi au fost a se despoea de tótă averea și a se lipsi de tóte bunătățile lumesci, de cât seși calce credința, seși schimbe legea dreptcredincioșă — și prin acésta sau susținut vieța națională, și sau mântuit sufletele sale și prin statornicie adaugânduși credințe, au mărturisito prin fapte gloriose, și au eternisato prin momente mărețe, și altare strălucite, pre care noi nu le putem nici repara de vătămările cauzate prin elemente și timp, nu pentru-că nu avem dragostea cuvântului lui Dumnezeu — nu pentru-că nu avem credințe vie intru inimile nóstre precum dice Mântuitorul prin Luca Evangelistul c. 17 v. 6. De ați avea credințe numai cât grăunțul de Muștariu, ați dice muntelui acestuia: redicâte și te aruncă

în mare și va fi așa, și nimica nu va fi vovă cu neputință.“

Deci se vom face dreptcredincioșilor creștini? Se luăm învățătura din cele puținele până acum auzite, se începem a îndrepta viața noastră după cuvântul lui Dumnezeu, se aprindem făclia credinței întru inimile noastre, se urmăm moșilor și strămoșilor noștri, cari prin credințe, și prin ascultarea și păzirea cuvântului lui Dumnezeu, au fost mântuiți și fericiți.

Și fiind că astăzi serbăm adormirea prăsantei Născătoarei de Dumnezeu se dicem: Bucură-te cea plină de dar, carea întru adormirea sa nu ne lași pre noi! Ție ne cucerim, pre tine umilit te rugăm, O! maică prelaudată! carea ai născut pre cuvântul cel mai sânt decât toți sântii pre Isus Christos Domnul nostru, rógal ca se ne de ear spre îndreptarea vieții noastre se ne învrednicim a fi nu numai ascultători ei și implinitori cuvântului lui Dumnezeu; căci însuși au dis: „Adevărat, fericiți cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l pădesc pre dânsul“. Amin.

D I V E R S E.

* *Prea Sfinția Sa dl episcop diecesan Ioan Mețianu* a rentors alaltăieri dimința (Vineri 1/13 August) din călătoria sa — deplin sănătos.

* *P. S. Sa părintele episcop N. Popea* a plecat dela Caransebeș cu trenul accelerat de Marți dimința (22 Iuliu v) la Carlsbad — scrie „Fóia Diecesană.“

* *Avis învățătorilor nostri.* Incunoștiințăm pe domnii învățători dela școlele poporale, că o grupă de învățători, compusă din domnii Iosif Moldovan și Nicolae Stefu, din Arad, Iuliu Groșoreanu, din Galșa, Nicolau Boșcaiu din Bodești și Petru Vancu din Măderat, timp de mai mulți ani au lucrat un „Abecedar ilustrat“ pentru elevii din clasa I poporală. „Abecedarul“ e deja gata. După-cum am vădut din unele părți ale acestui „ABC“, constatăm, că, fiind merit numai pentru elevii începători și, ca cuprins și ca întocmire tehnică, noul abecedar ne presentă o bună carte didactică și unică în felul său. Ilustrațiunile sunt desemnate de dl învățător Iosif Moldovan. Cei cari doresc a primi exemplare de probă să se adreseze la tipografia diecesană, ér comande se pot face la numita tipografie, la „Tribuna Poporului“ și la alte librării. Prețul unui exemplar e 20 cr. — Cumpărătorilor dela 10 exemplare în sus li-se acordă 10% rabat.

* *Congresul sêrbesc.* Ceea-ce s'a prevădut cu privire la congresul sêrbesc, ađi e fapt implinit. Comisariul regesc, baronul Fedor Nicolici s'a reintors la Carloveț, spre a comunica congresului decisul prea înalt cu privire la activitatea lui ulterioară. Patriarchul Brankovics, la 8 l. c., numai decât a convocat pe membrii congresului în ședință pe 12 óre a. m., și le-a comunicat, că comisariul regesc voesce să le comunice decisul prea înalt privitoriu la activitatea congresului mai departe. (Erau puțini deputați de față). Presentându-se comisariul regesc în-

șoit de secretariul său în congres, ocupă locul presidial și ține următoarea cuvântare :

„Onorat Congres! După-ce congresul cu neobservarea instrucțiunei preagrațioase cuprinsă în decisiunea preainaltă dela 20 Maiu a. c. a Majestății Sale cesare și regesci apostolice n'a luat ântei la pertractare proiectele privitoare la statorirea definitivă a organismului bisericei naționale greco-orientale sêrbesci basat pe Art. de lege IX. din 1868, — prin acêsta pe basa instrucțiunei primite în decisul preainalt al Majestății Sale cesaro și regesci apostolice, dat în Ischl la 3 August 1897, ședințele congresului bisericei naționale greco-orientale sêrbesci, convocat pe 11 Iuliu a. c., le amân pe timp nedeterminat.“

Congresul a ascultat în tăcere adêncă cuvântarea comisariului regesc. Patriarchul Brankovics a dat din nou expresiune fidelității congresului către Majestatea Sa, apoi comisariul s'a depărtat, și congresul, după-ce și-a verificat protocolul ședinței de ađi, s'a disolvat. Intre membrii congresului domnesce óre-care temere și resignațiune; cei mai mulți s'au și depărtat deja din oraș. Sinodul episcopesc continuă ședințele.

* *Monument eroilor de la Rêsboeni.* În primele zile ale lunei Septemvria se va inaugura la Rêsboieni un monument comemorativ pentru cei căduți în bătălia de la Rêsboieni, care a avut loc la 1476 între armatele lui Ștefan cel mare și armatele turcești. Monumentul va fi ridicat dintr'un bloc de piatră de Tarcău, prin cotisații, din inițiativa ofițerilor regimentului 15 de infanteriă (Rêsboieni) din Piatra-Neamțu. Președinte al acestei serbări va fi dl V. A. Urechia.

* *Ciuma.* În Bombay a erupt de nou ciuma făcând grozave pustiiri. În decursul unei săptămâni 1071 de ómeni au cădut jertfa ciumei.

* *Pentru ajutorarea inundațiilor din Germania* s'a constituit un comitet sub presidiul primarului din Berlin. La dispoziția comitetului s'au pus imediat 100,000 de mărci pentru a-le împărți între cei păgubiți. Comitetul a făcut tot-odată reprezentanților comunei Berlin propunerea ca suma de 500,000 mărci, destinată pentru păgubiți, s'o urce la un milion.

* *Bârbier între lei.* Un bârbier din Savona (Italia) a făcut zilele trecute o prinsóre de 20,000 lire, că va rade barba îmblânđitorului de animale Giacomeli în cușca leilor. Indrăsnețul bârbier a câștigat rămășagul; a ras barba îmblânđitorului în 2 și jum. minute. Publicul, care privea cu gróză scena, a făcut la urmă ovațiuni furtunóse leventului bârbier.

* *Milíone arse.* Direcțiunea monopolului de tutun din Ungaria la tot semestrul dá un raport despre circulațiunea tabacului și din acest raport apare totdeauna câte milíone se fuméză pe un semestru. Din raportul din anul acesta se observă că circulațiunea a fost mai mică ca în anul trecut, din cauza că în anul trecut óspeții străini cu ocașiunea espozițiunei încá au consumat câteva deci mii de floreni pentru tabac. Preste tot însé în anul acesta s'a observat o stagnare, cu tóte acestea și în anul

acesta de la 1 Ianuarie până la finea lui Maiu, adică în decurs de 5 luni 19,545.862 fl. 90 cr. de cruceri au fost prefăcuți în fum și cenușă. Din acesta sumă enormă pentru tabac s'au dat 8,124.541 fl. 71 cr.; pentru sugări: 6,930.271 fl. 50 $\frac{1}{2}$ cr.; pre țigarete 2,787.020 fl. 67 cr. Dintre țigarete mai mult au fost vândute așa numitele țigarete de dame în număr de 77,214.850.

* *Apunerea unei națiuni.* Nu demult s'a publicat o statistică despre mișcarea populației în Franța, Germania și Rusia și s'a constatat, că în decurs de 25 de ani populația Germaniei și a Rusiei a crescut cu 25% și a Franței abia cu 8%. Au fost ani, când în Franța numărul morților a întrecut pe cel al nou născuților și chiar și la creșterea populației cu cele 8% au contribuit foarte mult imigrările din alte țări. Din punct de vedere financiar pôte fi în favorul Franței această creștere încetă a populației, dar devine periculoasă în data ce se privește din punct de vedere de apărarea cu forța față de alte state.

* *Influența alcoolului asupra organismului omenesc.* Legrain, un vestit medic, de curând a studiat influența alcoolului asupra degenerării familiilor. Spre acest scop el a studiat și urmărit cu atențiune datele despre descendenții alor 215 alcooliste. Aceste 215 familii în 3 generații au avut 814 de descendenți, dintre cari 427 asemenea au fost beutori mari. 60% au degenerat cu totul, 14% au fost nebuni moralmente, 22% au suferit de sgârziuri, 17% au fost epileptici, 19% au neunit cu totul. Era un alt învățat Charcot a spus deja de mult că dintre descendenții unui alcoolist cei mai mulți pörtă deja în sine morbul neuropathiei. Cât de desastros e așa-dar alcoolul pentru omenime se vede clar și din această statistică și totuși durere această patimă nu numai că se restringe dar din contră se lățește și mai tare.

* *Omorit de albine.* Proprietariul Bartolomeu Adami din Centalto lângă Cuneo voind a ajuta unui servitoriu al său să scötă o trăsură încărcată peste o movilă mică, doborî un furcoiu ce se afla în trăsură asupra unei coșnițe de albine și'l resturnă. Într'un moment albinele conturbate se aruncară asupra ambilor nenorociți aplicându-le impunsături din gros. Servitoriul avu bună ideea de a se arunca într'o mocirlă, nu astfel proprietariul, care perđându-și prezența de spirit, căuta a se apăra cu mâinile. Nenorocitul om, umflat până la diformitate în urma efectului impunșeturilor otrăvicioase, a fost transportat la spital, unde însă, pe lângă totă căutarea medicilor nu a putut fi salvat. Scurt timp după internare a reposat în mijlocul unor dureri oribile.

Convocare.

Conform concludului comitetului central al reuniunii districtuale, adus în ședința extraordinară, ținută la 30 Iunie a. c. și prin rescriptul cu Nr. 184/1897, reuniunea învățătorească a despărțemintului protopresbiteral al Halmagiului, și va ținea ședința sa extraordinară în Halmagiu la 3/15 August

a. c. la orele 9 a. m. în școla gr. or. din loc pre lângă următoarea programă:

1) Asistarea la chemarea Duchului sfânt și parastas pentru memoria decedatului referinte școlar Dr. Georgiu Popa.

2) Cuvânt de deschidere.

3) Constatarea membrilor prezenți și dispozițiuni față de cei absenți.

4) Reportul cassariului, bibliot. și controlorului.

5) Abdicarea actualului birou și constituirea acestuia pe un nou period de 3 ani.

6) Luarea dispozițiunilor asupra efeptuiri concludelor aduse în adunarea generală.

7) Cetirea eventualelor disertațiuni.

8) Defigerea locului și timpului adunării procsime.

9) Propuneri și interpelări.

10) Alegerea unei comisiuni pentru autentizarea protocolului.

11) Inchiderea ședinței.

Halmagiu, la 30 Iuliu st. v. 1897.

Ioan Groza, m. p.
președinte.

Mihail Vidu, m. p.
secretar.

Concurs.

Pentru deplinirea postului de învățatoriu dela școla populară din Govoșdia, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumintele anuale sunt: 1) În bani gata 320 fl.; 2) paușal pentru scripturistică 10 fl.; 3) paușal pentru conferințele învățătorești 12 fl.; 4) în naturale: una jumătate sesiune pământ cu un venit anual de 120 fl.; 5) cortel liber cu 2 odăi, grajd și grădină de legumi.

Recursele ajustate cu testimoniu de cualificațiunea prescrișă sunt a se trimite la părintele protopop subscris în M.-Radna. Recurenții vor avé să se presente în sfta biserică spre a-și arêta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parochial.

În conșlegere cu: VASILE BELEȘIU, m. p. protopop și inspector școlar.

—□—

Pentru deplinirea stațiunii învățătorești dela școla populară din Conop, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în fôia „Bis. și Școla.”

Emolumintele anuale sunt: 1) În bani gata 300 fl.; 2) pentru 12 stângeni de lemne din care e a să încălđi și sala de învățământ un relut de 78 fl.; 3) pentru rescumpărarea alor 200 porțiune de fân 30 fl.; 4) paușal pentru scripturistică și conferință învățătorească 12 fl.; 5) pentru curatorat 10 fl.; 6) cortel liber cu 2 odăi, cuină, grajd și grădină de legumi; 7) dela înmormântări cu liturghie 1 fl. și fără liturghie 50 cr.

Recursele ajustate cu testimoniile prescrișe sunt a se trimite la protopresbiterul subscris în M.-Radna. — Recurenții vor avé să se presente în s-ta biserică spre a-și arêta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parochial.

Cu consensul protopresbiterului: VASILE BELEȘIU, m. p. inspector școlar.

—□—

Pentru stațiunea învățătorească din Pernescl, comitatul Arad, protopresbiteratul Radna, se escrie concurs cu termin de alegere de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele anuale sunt: 1) In bani gata 100 fl.; 2) în naturale 5 șinici de grâu și 5 de cucuruz, 10 măși metrice de fân, 48 metri de lemne, din care are a se încălzi și sala de învățământ; 3) 10 fl. pentru conferință, 5 fl. pentru famulariu; 4) cortel cu grădină de legume; 5) 33 de jugere de pământ la deal, din care o parte e pentru semănătură și două părți pentru ierbărit; 6) dela înmormântările mari, unde va fi chemat 40 cr. și dela cele mici 20 cr.

Cei ce vor reflecta la acest post, sunt poftiți recursele lor adresate comitetului parochial să-le subșternă Prea Onoratului Domn protopop Vasile Beleş în Maria-Radna, provădute cu documintele de lipsă conform regulamentului pentru organizarea învățământului; având recurenții a se presenta în sânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parochial, ținută la 21 Iulie 1897.

Parteniu Turcu, m. p.   *Gligor Giurcône, m. p.*
preș. com. par.   notar.

In conțelegere cu: **VASILE BELEȘIU**, m. p. protopop și inspector școlar.

Pe stațiunea învățătorască dela școla gr. or. rom. din **Cheriu**, inspectoratul Oradea-mare, se eserie concurs de nou cu termin de alegere pe **29 August** (10 Septembrie.)

Emolumentele sunt: 1) In bani numărar 140 fl.; 2) 16 jugere pământ 96 fl.; 3) 10 cubule grâu a 5 fl. = 50 fl.; 4) pentru școla de repetiție dela antistia comunală 15 fl.; 5) venitele cantonale 30 fl. — Suma 331 fl. afară de acestea cortel în natură cu grădină de legumi de $\frac{1}{4}$ de juger.

Recursele ajustate conform prescrișelor Stat. Org. și §-lui 6 art. XVIII. din 1879, adresate comitetului parochial din Cheriu, se se trimită subșcrisului în Oradea-mare până inclusive **26 August** (7 Septembrie) a. c. având recurenții în vre-o Duminecă, ori sârbătore a-se presenta în biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu: **TOMA PACALA**, m. p. protopop și inspector școlar.

Conform ordinațiunei consistorială din Caransebeș de sub Nr. 2247, școl. ex 1897, se eserie concurs pentru ocuparea postului învățătoresc clasa a II-a la școla confesională gr. ort. rom. din **Fizeș**, protopresbiteratul Bocșa-montană, cu terminul de recurgere până la **7/19 Septembrie** a. c. în care și va fi și alegerea.

Emolumentele sunt: 1) Salariu în bani gata 300 fl.; 2) 36 metri lemne în natură, din care sumă are învățătorul pensionat **Martin Țapu** 12 metri în timp de 3 ani; ér din restul de 24 metri are învățătorul activ, $\frac{2}{3}$ și $\frac{1}{3}$ pe sâma salei de învățământ preste tot valoarea lemnelor este 81 fl.; 3) pentru conferințele învățătoresci 15 fl.; 4) pentru adunarea generală 15 fl.; 5) pentru scripturistică învățătorului activ 10 fl.; 6) pentru curățitorul școlei 20 fl.; 7) 10 jugere de pământ arător, din care învățătorul pensionat **Martin Țapu** are a folosi 5 jugere pe 3 an de zile; 8) cortel liber cu grădină de $\frac{1}{2}$ juger intravilan; 9) una grădină de afară, de $\frac{1}{2}$ juger; 10) dela înmormântări unde va fi poftit câte 50 cr.

Recursele ajustate după cum se cuvine și adresate câtră comitetul parochial din Fizeș se vor subșterne Prea On. oficiu protopresbiteral gr. ort. rom. în Bocșa-montană la terminul cuvenit.

Dela recurenți se poștește, ca înainte de alegere se se presinte în biserică din loc, într'o Duminecă seu sârbătore spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Cei cu cunoscînța muzicei vocale vor fi preferiți, având alegândul învățătoriu apt pe dirigerea corului vocal esistând în comună, se conteze la o remunerațiune anuală de 40 fl. (și adecă 20 fl. din cult, ér 20 fl. din fondul corului.)

Încât comitetul parochial ar concrede învățătorului ales a porta agendele oficiose bisericesci și școlare scripturistice, se fie îndatorat a-le suporta gratuit.

Dat din ședința comitetului parochial, ținută în comuna Fizeș, la 27 Iuliu 1897.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu oficiul protopresbiteral tractual.

Pentru stațiunea învățătorască vacantă **Roșia**, protopresbiteratul Beiușului conform ord. Ven. Consistor or. dan și conclusului adus de comitetul parochial din Roșia la 6/18 Iuliu a. c. prin acêsta se eserie concurs cu termin de alegere pe **24 August** (5 Sept.) a. c.

Ce se ține de salariul învățătoresc, acela pentru un învățător calificat este staverit în următoarele: pe lângă folosirea grădinei dela școla nouă a căreia contribuție o va solvi alesul învățător.

1) In bani gata 175 fl.; 2) dece cub. bucate $\frac{1}{2}$ grâu, $\frac{1}{2}$ cucuruz a 5 fl. = 50 fl.; 3) cincideci metri lemne de foc, din cari va avé a se încălzi și școla 80 fl.; 4) venitele cantonale dela s. biserică, înmormântări mari a 40 cr. — mici a 20 cr., liturgiile private, festanii, masluri dau un venit de peste 50 fl. — De tot 355 fl.

Doritorii de a ocupa acêsta stațiune au a-și înainta petițiile lor provădute cu documintele necesari adecă: estras de botez, testimoniu de calificațiune și din limba magiară, atestat despre conduita de până aci — protopresbiterului inspector școlar **Elia Moga** în Rabagani, ér până la ziua alegerii recurenților li-se dá voe a se presenta la biserică din Roșia pentru a-și arăta desteritatea în tipic și cant în vre-o Duminecă seu sârbătore.

Dat din ședința comitetului parochial din Roșia, ținut la 6/18 Iuliu 1897.

Comitetul parochial.

Petru Ciuhand, m. p.   *G. Ciuhand, m. p.*
preș. com. par.   not. com. par.

In conțelegere cu mine; **ELIA MOGA**, m. p. protopresbiterul Beiușului.

Sé eserie concurs pentru deplinirea stațiunilor învățătoresci din inspectoratul **Halmagiului**.

1. **Ciuciu**, salariu anual în bani gata și naturale 338 fl. cuartir liber și grădină, ziua alegerii 18/30 August.

2. **Măgulicea**, salariu anual în bani gata și naturale 303 fl., cuartir liber și grădină, ziua alegerii 18/30 August.

3. **Lazuri**, salariu anual în bani gata și naturale 308 fl., cuartir liber și grădină, ziua alegerii 18/30 August.

4. **Brusturi**, salariu anual în bani gata și naturale 303 fl., cuartir liber și grădină, ziua alegerii 19/31 August.

Doritorii de a ocupa aceste stațiuni, sunt avisați recursele ajustate cu tôte documintele prescise prin lege, adresate comitetului parochial din respectiva comună, unde voește a fi ales până la 17/29 August a. c. a-le trimitte subșcrisului în Halmagiu.

Comitetele parochiale.

In conțelegere cu: **IOAN GROZA**, m. p. prot. inșp. școl.

Să escrie pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Duud**, cu termin de alegere pe **7/19 Septemvre a. c.**

Emolumintele sunt: a) Salariu în bani gata 300 fl.; b) doi stângeni de lemne à 5 fl. 10 fl.; c) scripturistici 2 fl. 50 cr.; d) Dela înmormântări unde va fi poftit 40 respective 20 cr.; e) cuartir și grădină. De curato:atul și încălțitul școlii se va îngriji comuna bisericăscă.

Dela competenți se recere ca s se presente în a-tare Duminecă ori sârbătore în sta biserică pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic, căci alesul e obligat a conduce strana fără altă remunerațiune; ér până la **4/16 Septemvre a. c.** se insinue petițiunile lor bine instruate și adresate comitetului parochial; părintelui protopop Georgiu Popoviciu, în Șiria (R.-Világos).

Din ședința comitetului dela **13/25 Iulie 1897.**

Teodosie Motorca, m. p.   *Ilie Berariu, m. p.*
președinte.   not. com. paroch.

Vedut: **GEORGIU POPOVICIU, m. p. protopop.**

Să escrie concurs pentru îndeplinirea parochiei de clasa a II-a din comuna **Curtacheriu**, devenită vacantă prin mórtea decedatului Iosif Ursu cu termin de alegere pe **29 August (10 Septembre) 1897.**

Emolumintele sunt: 1) Una sesiune pământ cu un venit anual de 400 fl.; 2) stolele îndătinat de la 386 numere 195 fl.; 3) grădină parochială 20 fl. — De tot 615 fl.

Reflectanții sunt avisați petitele instruate conform §. 15 lit. b) din regulament adresate comitetului parochiei Curtacheriu, să le substernă părintelui protopresbiter Georgiu Popovici în Șiria (R.-Világos) până la **27 August (8 Septembre) inclusive.** Totodată sunt poftiți a-se presenta în vre-o Duminecă séu sârbătore în sfta biserică din Curtacheriu, pentru de a servi, cânta și predica.

Să notifică, că alesul până la aniversarea reposării fostului preot în virtutea §. 8 din regulament va preda véduvei jumătate din intregul venit al parochiei.

Din ședința comitetului parochial, ținuta la **13/25 Iuliu 1897.**

Ambrosiu Ungureanu, m. p.   *Georgiu Mladin, m. p.*
președinte.   not. ad hoc.

Vedut: **GEORGIU POPOVICI, m. p. protopresbiter.**

Să escrie concurs pentru îndeplinirea vacanței stațiunii învățătoresci dela școlă de băiați din comuna **Curtacheriu**, cu termin de alegere pe **31 August (12 Sept.) a. c.**

Emolumintele sunt: 1) În bani gata 260 fl. 2) Pentru 3 stângeni de lemne, în bani 30 fl.; 3) 2 jugere pământ cu despăgubire 25 fl.; 4) Dela îngropăciuni unde va fi poftit à 40 cr. 12 fl. De tot 327. fl.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avisați ași trimitte recursele instruate părintelui protopresbiter și inspector școlar Georgiu Popoviciu în Șiria (R.-Világos), până la **28 August (9 Septembre) 1897** esclusive precum și a-sé presenta în una din Dumineci ori sârbători în sfta biserică din Curtacheriu, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic. — Alesul fără altă remunerațiune e obligat a conduce strana.

Din ședința comitetului parochial ținută la **13/25 Iuliu 1897.**

Ambrosiu Ungureanu, m. p.   *Georgiu Mladin, m. p.*
președinte.   not. ad hoc.

Vedut: **GIORGIU POPOVICIU, m. p. protopresbiter și insp. școl.**

Pentru stațiunea învățătorăscă vacantă **Săucani** — conform ord. V. Consistor oradan din **6/18 Iuniu a. c.**

Nr. 795 Sc. — să escrie concurs cu termin de alegere pe Dumineca din **16/28 Aug. a. c.**

Salariul constă din următoarele: a) În bani gata 120 fl.; b) 9 Hect. și 60 l. cucuruz 40 fl. 99 cr.; c) 8 stângeni de lemne 80 fl.; d) pământul cantoral cu un venit de 45 fl.; e) venitul din grădina școlii și accidenții 16 fl. — De tot 301 fl. 99 cr.

Doritorii de a ocupa acésta stațiune sunt poftiți a-și trimitte recursele instruite conform legeri — și cu testimoniu de cualificațiune — la adresa protopresbiterului inspector școlar **Elia Moga** în **Robogány**, să notifică: că în lipsă de învățătoriu cualificat pentru anul școl. curinte se va alege și denumi și preparand absolut, apoi recurenții până la terminul alegeri au se se presenteze la biserică din Săucani; pentru a-și arăta desteritatea în tipic și cant.

Dat din ședința comitetului parochial, ținută în Săucani, la **6/18 Iuliu 1897.**

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **ELIA MOGA, m. p. protopresbiterul Beiușului.**

Pentru deplinirea parochiei vacante de a III-a clasă **Talagiu**, protopresbiteratul Halmagiului să escrie concurs cu terminul de alegere **30 zile** dela prima publicare.

Doritorii de a ocupa acesta parochiă sunt avisați: recursele provédute cu tóte documintele prescise, adresate comitetului parochial până la **23 August (5 Septemvre)** a-le trimitte protopresbiterului subscris în Halmagi.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **IOAN GROZA, m. p. protopop.**

Pentru îndeplinire parochiei de clasa III. din **Marțihaz**, protopopiatul Tincei comitatul Bihor, să escrie concurs pre lângă următoarele emoluminte:

1) Dela 68 case câte una vică de cucuruz; 2) 16 jugere de pământ pentru care va solvi alesul contribuția; 3) 3 competință de imaș; 4) stole indatinat; 5) casa parochială bună.

Sé observă că alesul póte fi și învățătoriu, pentru care serviciu va folosi salariul satorit în 300 fl.; și dacă va fi cualificat se vor întreprinde pașii necesari se fie învățător și preot definitiv.

Recurenții au se se presenteze în fața locului și conform regulamentului recursele adnesate se-le trimitte subscrisului protopop în **Méhkerek u. p. Sarkad** până în **27 Aug. (8 Septemvre)**, ér alegera va fi în **29 Aug. (10 Septemvre).**

Marțihaz, **8/20 Maiu 1897.**

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **NICOLAE ROCSIN, m. p. protopop.**

Pentru ocuparea definitivă a postului învățătoresc dela școlă primă de băeți din **Toracul-mic**, prin acésta să escrie concurs cu termin de alegere în **30 de zile** dela prima publicare în foia „Biserica și Școlă“.

Emolumintele anuali impreunate cu acest post sunt: a) în bani 220 fl. v. a.; b) 48 fl. pentru încălțământ, din care se va încălți și școlă; c) 15 fl. pentru conferințele învățătoresci decă va participa; d) 10 fl. pentru curatorat; e) 20 chible de grâu; f) 32 fl. pentru un juger de pământ; g) 40 fl. ca relut pentru cuartir până când comuna bis. 'l va face în natură și 400° grădină estravilană.

Concurenții au se-și substernă recursele ajustate cu tóte documintele prescise de legea școlastică, Prea-onoratului Domn protopresbiter **Paul Miulescu** în **N.-Komlós**, comitatul Torontal, până la încheierea concursului, și a-se

Urméză în suplement.

Suplement la „BISERICA și ȘCOLA“ Nr. 31.
Anul XXI.

prezenta în atare Duminecă ori sârbătore în s-ta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, având alesul învățator a îndeplini și funcțiunea de cantor. Să notifice că acela dintre candidați, care va dovedi aptitudinea întru a instrui și a conduce corul vocal în cuartet existent, va primi din lada s-tei biserici una remunerațiune anuală de 30 fl. v. a. și din toate venitele corului jumătate.

În lipsă de recurent calificat va fi candidat spre alegere și atare preparand absolut, având însă în timpul prescriș de lege a-și înainta atestatul de calificațiune forurilor competente spre a fi aprobat.

Din ședința com. par. din Toracul-mic, ținută la 13/25 Iulie 1897.

V. Petrovicu, m. p.
paroch. președinte.

Petru Mihaiu, m. p.
inv. și not. com. par.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protopresb. asses. consistorial și inspector de școle

—□—

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școla gr. or. rom. confesională din comuna P.-M.-Vălani, inspectoratul Beiuș, comitatul Bihor să escrie concurs cu termen de alegere pe ziua de 10/22 August a. c.

Emolumintele anuale sunt: 100 fl. v. a. în bani gata; 60 din bucate, pământ, lemne de foc, fân, pae și alte emoluminte, dau venit de 208 fl. 50 cr. v. a. De tot 308 fl. 50 cr. v. a.

Alegându-l învățatoriu e îndetorat a primi emolumintele în natură.

Competenții la acest post au a-și subscrerne suplica adjuțată cu toate documentele necesarii, adresate comitetului parochial, Reverendissimului Domn Protopresbiter și insp. școlar Elia Moga în Robogány, având la timpul legal în vre-o Duminecă sau sârbătore a-să prezenta la biserică din loc spre a să face cunoscut poporului și a-și arăta dexteritatea în rituali.

P.-M.-Vălani, la 11/23 Iuliu 1897.

Comitetul parochial.

Ioan Popovicu, m. p.
par. preș. com. par.

În conțelegere cu mine: ELIA MOGA, m. p. protopresv.

—□—

Pentru stațiunea învățătorescă din comuna Sarand, inspectoratul Pesteșului să escrie concurs cu termen de alegere pe 17/29 August a. c.

Emolumintele sunt: 1) în bani gata 300 fl. v. a.; 2) cuartir liber cu grădină $\frac{1}{4}$ juger; 3) lemne de foc 10 cară, din care să va încălzi și școla; 4) stolele usuat cantonale 12 fl.; 5) scripturistica 5 fl.; 6) pentru conferință învățătorescă când va participa factice 5 fl.

Recurenții au a-și instrui petițiunile lor în sensul Statutului organic, provădute cu testimoniu de calificațiune, și ale trimite subscrisului în Lugașul de sus p. u. Eliesd precum și a-să prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătore în Sta biserică de acolo pentru de a-și arăta dexteritatea în cântare și tipicul bisericese — ca și carele va avea a conduce și cantoratul.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: TEODOR FILIP, m. p. protopresviter insp. școl.

—□—

Să escrie concurs pentru deplinirea definitivă a postului învățătoresc-cantorat din B.-Ciaba, cu termen de recurgere și alegere de 30 de zile dela prima publicare în foia diecesană „Biserica și Școla.“

Emolumintele sunt: 1) în bani gata, solvindu-se lunarminte ulterior 300 fl.; 2) pentru lemne 12 fl.; 3) pentru conferințe 10 fl.; 4) dela înmormentări unde va fi poftit, mari 1 fl. mici 50 cr.; 5) cortel liber cu două încăperii, culină și grădină.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt avisați a-și substerne recursele înștruate, cu testimoniu de calificațiune învățătorescă și de limba magiară până la terminul susindicat Prea On. Domn Dr. Ioan Trailescu, inspector școlar în Kisjenő, având recurenții a să prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătore în fața locului, pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale.

Să observă, că alegându-l numai după expirarea unui an pôte fi întărit.

Din ședința comitetului parochial, ținută în B.-Ciaba, la 25 Iuliu n. 1897.

Pentru comitetul parochial:

Victor Popovicu,

preot, președ. comit. paroch.

În conțelegere cu: Dr. IOAN TRAIILESCU, protopresb. inspector școlar.

—□—

Să escrie concurs pentru ocuparea stațiunii învățatoresci din comuna P.-Susag și filia Tălmăciu, inspectoratul Beliu cu termen de alegerea pe ziua de 17/29 August a. c. Dotațiunea este de 300 fl. bani gata, venitele cantonale și cortel cu grădină de legumi.

Recurenții la acest post învățatoresc au a-și înainta suplicele lor adresate comitet. parochial subscrisului în F.-Giriș (F.-Győrös, p. Tenke) până în 15/27 August a. c., 6r până la ziua alegerii să se presentese în cutare-va Duminecă ori sârbătore la s. biserică spre a-și arăta priceperea în tipic și cântări.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: PETRU SERBU, m. p. adm. prot.

—□—

Pentru îndeplinirea postului învățatoresc din comuna Ursad, cu filia Poclușă, inspectoratul Beliu să escrie concurs cu termen de alegere în 15/27 August 1897.

Emolumintele sunt: în bani 60 fl.; 16 jugere pământ arătoriu, care aduce cel puțin 100 fl. la an, 14 cubule bucate grâu și cucuruz à 5 fl. 50 cr. = 77 fl.; 7 orgii lemne toate pentru învățatoriu 30 fl., dela totă casa câte o litră fasole = 14 fl. ștolele usuat cantonale 20 fl.; locuință cu grădină de legumi.

Recurenții au a-și substerne suplicele adresate comitetului parochial la subscrisul în F.-Giriș (F.-Győrös p. Tenke) până în 13/25 August, 6r până la ziua alegerii în cutare Duminecă ori sârbătore să se înfațișeze la Sta biserică pentru a-și arăta priceperea în tipic și cântări.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: PETRU SERBU, m. p. adm. protop.

—□—

Pentru ocuparea stațiunii vacante învățatoresci din comuna Olcea, inspectoratul Beliu prin acesta să escrie concurs cu terminul de alegere pe ziua de 17/29 August a. c.

Emolumintele sunt: în bani 100 fl.; 16 cubule cucuruz 80 fl.; pământ arătoriu a căruia arândă anuală este de cel puțin 65 fl.; cinci orgii de lemne menite pentru învățator și școlă 25 fl.; cantoratul 25 fl.; alte venit 10 fl.

Doritorii de a ocupa acesta stațiune până la ziua espusă a alegerii în cutare Duminecă ori sârbătore au a-să prezenta la s. biserică din loc spre a-și arăta dexterita-

tatea în tipic și cântări, ér suplicile adresate comitet. parochial până în 15/27 a. c. au a-le înainta la subscrisul în F.-Giriș (F.-Győrös. p. Tenke).

Comitetul parochial.

Cu știrea lui : PETRU SERBU, m. p. adm. protop.

—□—

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci din comuna **Chișlaca**, inspectoratul Beliu se publică concurs cu termen de alegere pe ziua de **24 August** (5 Septemvire) 1897.

Dotățiunea constă : în bani 152 fl. ; 7 holde pământ cu arânda anuală 55 fl. ; 13 cubule și două măsururi cucuruz à 4 fl. 50 cr. = 60 fl. 75 cr. ; venitele cantorali la 32 fl. ; pentru scripturistică 3 fl. ; spese la conferințe.

Recursele adresate comitet. parochial sunt a-sé înainta subscrisului până la 22 August v. având recurenții până la ziua alegerii în cutareva Duminecă ori sêrbătore a-sé presenta în s. biserică pentru a-și arăta desteritatea în tipic și cântări.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu : PETRU SERBU, m. p. adm. prot.

—□—

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci din comuna **Suplac**, inspectoratul Beliu se publică concurs cu termen de alegere pe ziua de **15/27 August** 1897. Salariul este de 300 fl., ștolele cantorali, locuința cu două edăi, cuină și grădină de legumi.

Reflectanții au a-și trâmite recoursele adresate comitet. parochial până în 13/25 August la adresa subscrisului în F.-Giriș (F.-Győrös, p. Tenke), ér până în ziua alegerii în cutare Duminecă seu sêrbătore au a-sé presenta a s. biserică pentru de a-și arăta abilitatea în tipic și cântări.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu : PETRU SERBU, m. p. adm. protop.

—□—

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala gr. or. rom. din **P. M. Câmpani**, inspectoratul Beiuș, cottul Bihor, cu termen de alegere pe ziua de **10/22 Aug. a. c.**

Emolumintele sunt : în bani gata 80 fl. v. a. ; 12 cubule cucuruz : 10 metri lemne de foc și venitele cantorale. Cuartir în edificiul școlar.

Competenții sê-și subscernă petitul adresat comitetului parochial, câtră Revds. Domn Elia Moga protopresb. în Robogány, — având până la ziua alegerii a sé presenta în biserică din loc în vro Duminecă seu sêrbătore, spre a-și arăta desteritatea în rituali.

Pentru comitetul parochial.

Ioan Popoviciu, m. p.
paroch, președ. com. paroch.

În conțelegere cu mine : ELIA MOGA, m. p. protopresv.

—□—

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci din comuna **Dumbrăvița de codru**, inspectoratul Beliu prin această se publică concurs cu termen de alegere pe ziua de **15/27 August a. c.** Dotățiunea constă din 300 fl. bani în numărariu, venitele cantorali și locuință cu grădină de legumi.

Recurenții până în ziua indicată a alegerii în cutare Duminecă ori sêrbătore au a-sé înfățișa în s. biserică pentru a-și dovedi desteritatea în tipic și cântări ; ér recoursele adresate comitet. parochial până în 13/25 August au a-le trâmite subscrisului în F.-Giriș (F.-Győrös p. u. Tenke).

Comitetul parochial.

În conțelegere cu : PETRU SERBU, m. p. adm. protop.

—□—

Comitetele parochiale concerninte din comunele mai jos însemnate din inspectoratul Butenilor în conțelegere cu subsemnatul protopresbiter escrie concurs pentru ocuparea vacantelor stațiuni învățătoresci

1. **Aldeșci**, salariu în bani 212 fl. ; 7 șinici de grâu 42 fl. ; 3 șinici de cucuruz 15 fl. ; 3 stângeni lemne 21 fl. ; venite cantorale 10 fl. ; Suma 300 fl. ; Terminul de alegere la 10 Aug. a. c.

2. **Borteșci**, cu salariu în bani 130 fl. ; răscumpărarea pâm. inv. 100 fl. ; 6 șinice grâu 36 fl. ; 6 șinice cucuruz 30 fl. ; 2 stângeni de lemne 7 fl. ; Suma 303 fl. Terminul de alegere la 15 Aug.

3. **Buhani**, cu salariu în bani 145 fl. ; 6 șinice grâu 56 fl. ; 6 șinice cucuruz 20 fl. ; 3 jugeri pământ 21 fl. ; 6 stângeni lemne 36 fl. ; venite cantorale 12 fl. Suma 290 fl. Terminul de alegere la 24 Aug.

4. **Chertiș**, cu salariu în bani 150 fl. ; 6 șinice grâu 36 fl. ; 6 șinice cucuruz 30 fl. ; 5 stângeni lemne 25 fl. ; 4 jugere pământ 30 fl. ; 2 cară de fân 20 fl. ; venite cantorale 15 fl. ; Suma 306 fl. Terminul de alegere la 17 Aug.

5. **Donceni**, cu salariu în bani 150 fl. ; 5 șinici grâu 30 fl. ; 6 șinici cucuruz 30 fl. ; 4 stângeni lemne 24 fl. ; 2 măsururi fasole 4 fl. ; venite cantorale 12 fl. ; Suma 250 fl. Terminul de alegere la 23 August.

6. **Ignășci**, — cu salariu în bani 100 fl. ; 5 șinice grâu 35 fl. ; 5 șinice cucuruz 25 fl. ; 5 stângeni lemne 40 fl. ; 4 jugere pâm. 40 fl. ; 2 măsururi fasole 4 fl. ; venite cantorale 16 fl. ; Suma 260 fl. Terminul de alegere la 25 August.

7. **Laz**, cu salariu în bani 100 fl. ; 6 șinice grâu 42 fl. ; 6 șinice cucuruz 30 fl. ; 6 stângeni lemne 36 fl. ; 18 jugere pământ 90 fl. ; venite cantorale 15 fl. Suma 315 fl. Terminul de alegere la 27 August.

8. **Minéd**, cu salariu în bani 100 fl. ; 5 șinice grân 35 fl. ; 5 șinice cucuruz 25 fl. ; 5 stângeni de lemne 35 fl. ; 1 măsură fasole 2 fl. ; 1 juger pământ 10 fl. Suma 207 fl. Terminul de alegere la 25 August.

9. **Nădălbășci**, cu salariu în bani 180 fl. ; 3 șinice grân 21 fl. ; 3 șinice cucuruz 15 fl. ; 5 stângeni de lemne 20 fl. ; 1 măsură fasole 2 fl. Suma 238 fl. Terminul de alegere la 26 August.

10. **Ramna**, cu salariu în bani 100 fl. ; 5 șinice grâu 35 fl. ; 5 șinice cucuruz 25 fl. ; 1 juger pământ 10 fl. ; 5 stângeni lemne 20 fl. ; venite cantorale 15 fl. Suma 205 fl. Terminul de alegere la 29 August.

11. **Roșia**, cu salariu în bani 120 fl. ; 5 șinice grâu 35 fl. ; 5 șinice cucuruz 20 fl. ; 5 stângeni de lemne 40 fl. Suma 215 fl. Terminul de alegere la 16 August.

12. **Susani**, cu salariu în bani 180 fl. ; 3 șinice grâu 21 fl. ; 3 șinice cucuruz 15 fl. ; 4 stângeni lemne 20 fl. ; 1 măsură fasole 2 fl. ; venite cantorale 10 fl. Suma 248 fl. Terminul de alegere la 26 Aug.

La stațiunile unde salariul nu se urcă la 300 fl. pot recurge și preparații cari n'au absolvat încă ; recurenții cualificați pot conta că salariul li se va întregi până la suma de 300 fl.

Recurenții sub durata concursului se vor presenta în comună spre a se face cunoscuți alegătorilor ; la tot casul și vor înainta recoursele pe calea oficiului inspectorat cerc. din Buteni (Butyin, com. Arad).

Buteni, la 12 Iuliu 1897.

Comitetele parochiale.

În conțelegere cu : CONSTANTIN GURBAN, m. p. protopresbiter inspec. cerc. de școale.

—□—